

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v sementških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 21.

V Ljubljani, 7. novembra 1889.

Letnik II.

Poplavljenim pomoči!

Od raznih stranij nam dohajajo žalostna poročila, kako ljuto da posebno v letošnjem letu divja povodenj po plodovitih poljanah in ravninah ter vničuje pridelke marljivega ratarja. O tej grozni sovražnici bi vedeli svetu mnogo pripovedovati tudi ljubljanski barjani in njih sosedje; kajti pri zadnjem nalivu jim je voda letos že četrtrič preplavila polje in jih — čuden gost — tudi obiskala v njih bivališčih. Časniki so že večkrat poročali, da je letos voda vzela Maharjem do zadnjega vse, k večemu kaka repica je ostala na vsem vodi pristopnem polju, gospodarji sami pravijo, da bi bili letos mnogo na boljem, ko bi bili nesli v mlin žito, namestu da so ga sejali, saj tisto bi jim bilo prišlo v prid.

Ako pomislimo, da se je v zadnjih 20 letih število prebivalcev na Barju podvojilo in potrojilo, moramo le s strahom gledati na bližnjo zimo in pomlad, zakaj ljudstvo je po eni strani večinoma revno, po drugi pa deloma preveč potratno ter si večinoma ni nič prihranilo za sedanje žalostne razmere; pomanjkanje je torej neizogibno, pomoči bodo potrebovali ubogi prebivalci obilno in sicer nujne pomoči.

Nasledek teh pogostih povodenj na Barju je bil posvèt odličnih mož, kako zopet v tir spraviti predlog ob izsuševanju močvirja, z drugo besedo: od kod dobiti pol drugi milijon, ki bi bil po izvestju veščakov potreben v ta namen. Mi z veseljem pozdravljamo vest, da se tudi deželni zbor hoče resno baviti s to zadevo; ljubljansko mesto bo gotovo vsikdar pripravljeno podpirati to podjetje, kolikor mu bodo dopuščala denarna sredstva. Pri vsem tem vendar do zdaj sploh še ni trdne nade, da bi se kedaj vresničili omenjeni načrti, zakaj za deželo našo je to breme

preveliko, sama bi ga ne mogla zmagovati. In tudi ko bi s silo in s pomočjo države pridobili si denarnih sredstev, kdo nam je porok, da bodo vspehi res tudi primerni velikanskim svotam, ki bi se darovale v ta namen? Ali bi se voda hotela pokoriti volji in naredbi človeški tudi pri najhujših nalivih posebno z ozirom na to, da se po našem hribovju in gorovju teman zaraščen gozd vedno bolj umika pustim goličavam?

Skušnja namreč dokazuje, da posekavanje gozdov mnogo škoduje v tem oziru. Nevihte in povodnji, ki se v zadnjem desetletju tolikrat ponavljajo tudi v planinskih deželah, katere so bile poprej splošno varne pred to hudo šibo, nam pričajo, kam da pride blagostanje, ako sekira ne bo nehala sekati po naših gozdih. — Ako pa že takorekoč studenci-hudourniki delajo toliko kvar, koliko še le škodujejo narasle reke po širnih planjavah, kjer v trenutku vničuje pogosto vse, na čemur je stoletja delal človek z umom in dlanom svojim?

Mi nečemo na tem mestu natančneje omenjati, kje da je tem žalostnim pojavom začetni vzrok, da je namreč temu mnogo krivo liberalno postavodajalstvo, ki je s svojim slepilnim geslom o prostosti, posebno v gospodarskem svojem delovanju dalo si najočitnejše spričevalo duševnega siromaštva, da so temu krivi židovsko-liberalni oderuhi in spekulanti, ki zlorablajo to prostost ter kmeta silijo, da jim odpre in izroči dragocen svoj zaklad, ki ga ima skritega v rastočem gozdu, za ničevno ceno. Z neznosnimi davki židovski liberalizem kmeta kar naravnost sili pod suženjsko odvisnost spekulantov. Kedor vé, da imajo oboji skupne namene, njemu bo tako postopanje popolno jasno.

O tem nam ni govoriti, ker tega nam ni moč zabraniti; tu treba drugih pripomočkov. Nekaj vendar za naše razmere in sicer za nujne potrebe nam pa je doseči mogoče. Brali smo nedavno, da je država nekaterim deželam n. pr. Galiciji, Bukovini sedaj tudi Tiroleem in Koroški deloma darovala, deloma brezobrestno posodila velike svote in sicer zato, ker je ondi vsled povodnji posebno slaba letina. Radi bi bili tedaj čitali, da je med obdarovanimi tudi dežela Kranjska, zakaj od vseh stranij se toži o silno slabi letini in s strahom se povprašuje, kaj bo spomladi.

Opomnili bi torej ob tej priliki našo slavno deželno vlado, naj bi, ako jih morda že ni, ukrenila potrebne korake, da bo vsled izredno slabe letine tudi kranjska dežela dobila kako izredno podporo, ki naj bi se potem vestno potrebnim in vrednim delila po onih krajih, kjer je sila največja. In med prvimi, ki bi bili podpore potrebni, so gotovo barjani v ljubljanski okolici. — Treba bo tudi po raznih krajih dežele izrednih troškov za vravnavo vodá in tudi tukaj bi deželi in ubogim občinam bila posebno dobro došla kaka izredna pomoč.

Kaj je novega po svetu?

V *Avstriji* delujejo deželni zbori prav urno, da v pravem času pred začetkom drž. zbora rešijo svoje delovanje. V Ljubljani so se poslanci zopet krepko oglasili za kranjske latinske šole ter pristavili, da naj ne bo samo štirih razredov, ampak naj se vstanovi gornji gimnazij z osmimi razredi. Kdor razmere naše pozna, vé, da s tem nič preveč ne zahtevajo naši poslanci in radi bi vedeli, zakaj neki podpirajo naši državni poslanci vlado, ako jim, svojim podpornikom, ne dovoli tako neznatne mrve. — Delovanje goriških slovenskih poslancev motijo medsebojni osebni prepiri; izhajati je začela poleg „Soče“ še „Nova Soča“, da se bodo Slovenci ložje prepirali, Lah pa da se bo smejal v pest in debelel na slovenske troške. — V štajarskem deželnem

zboru se je videlo, kako ljut je Nemeec, ker se hočejo štajarski Slovenci s posojilnicami in s celjsko hranilnico postaviti v denarnem oziru na lastne noge. Slovenski poslanci so tudi tirjali, da naj bi 700.000 Nemcev ne imelo vseh deželnih odbornikov, in da bi 400.000 Slovencev imelo saj enega odbornika. Iz tega se vidi, koliko krivic je trpeti štajarskim Slovincem od strastnih liberalnih Nemcev; kajti poštene in konservativni nemški poslanci so tudi podpirali ta predlog Slovencev; vidi se torej, da edino živo versko prepričanje bo narode pomirilo med seboj. V Istrskem zboru zopet glavar ne sprejema slovanskih vprašanj, ako se jim ne priloži italijanska prestava. Istrska raja še ne bo kmalu rešena, ker vlada še vedno neče spoznati zanesljivih svojih

Listek.

Stotnik in njegova varovanka.

Stotnik Hermelj je bil strog vojak, a srca mehkega: poveljnik hudi, a dober tudi. Vojaki njegovi so se ga bali, a so ga tudi zelo radi imeli; ni bil namreč skop, ne s hvalo pa tudi ne z grajo, kakor je kedó zaslužil. On ni bil oženjen, da-si so govorili, da je bogat in da je imel na ponudbo bogato in plemenito nevesto. Živel je v zasebnem življenju vedno le sam, z nikomur ni občeval in nikdo se ni mogel ponašati, da bi bil stotnik Hermelj kedaj gost pri njegovi mizi; tudi v gostilni, kjer so se zbirali oficirji, bi bil njega zastonj iskal. Blizo vojašnice stanoval je v svoji hiši, okrog katere je bil lep vrt. Po tem vrtu so videli ljudje sprehajati se stotnika vsaki dan o prostem času z malim dekletcem, starim kakih dvanajst let.

V mestu so ljudje, posebno ženske, mnogo povpraševali, v kakšnem odnošaji je stotnik z deklico; ali je njemu v sorodu, ali je kaka sirota, a gotovega niso mogli zvedeti ničesar, zakaj stotnik sam

ni o tem nikoli govoril; ako so pa deklico o tem povpraševali, odgovarjala je: „Stotnik je moj boter.“

Čudili so se ljudje, ki so opazovali, s koliko ljubeznijo da stotnik skrbi za deklico, kako je prijazen ž njo, kakor oče ali mati, kako popolno pozabi na svojo vojaško ojstrost, kadar je pri svoji deklici na vrtu. Mala Berta bila je stotniku kakor punčica njegovega očesa. — Tudi vojakom in svojim tovarišem nasproti je stotnik trdovratno molčal o svoji Berti in ako je kdo jel govoriti o sirotah, o blagih ter radodarnih stricah in tetah, vihal je stotnik svoje brke in jel zvižgati kako pesmico.

Nikoli ne bom pozabil onega večera, ko nam je stotnik, ne da bi ga bil kedo vprašal, kar sam od sebe razodel to skrivnost. Tedaj mi je bil tudi vzrok jasen, zakaj da ne govori rad o tej zadevi. Neki oficir pri polku je bil od cesarja odlikovan s častnim redom in navada je pri vojakih stara in veljavna, da se mora tako odlikovanje „zaliti“. Bili so vojaki dobre volje, postali so glasni; dva izmed družbe žal še preglasna; prepirala sta se namreč zaradi konj. Beseda je dala besedo; pri vojakih pa ni treba veliko besedi in precej je dvoboj napovedan.

prijatelj. — Na Češkem so zaradi šuma predložili mladočeški poslanci vdanostno pismo do cesarja; Staročehi pa so sklenili, da tega ne potrdé, ker zato ni sedaj nobene potrebe; sploh pa že ugaša mladočeška zvezda-repatica. — Na Moravskem liberalni nemški poslanci vedno delajo dolgove; saj drugzega brezverci ne znajo, kakor ljudem se prilizovati in z njih žulji polniti svoje žepe. — V Tirolah so predlagali italijanski poslanci v zboru, da bi se lepa tirolska dežela ločila v dva dela: v nemški in italijanski; ker to nasprotuje državi, menimo, da se ne bo izvršilo. — *Nemški* cesar je zopet na potovanju, šel je na Grško, kjer se je njegova sestra poročila z grškim prestolonaslednikom in od tam v

Carjigrad obiskat turškega sultana. Za Avstrijo pač ne bo dobro, če bodo Nemci iz „rajha“ preveč radi zahajali na jug; kakor se vidi, bi Bizmarkov želodec prebavljal tudi Slovane na Balkanu, da-si Nemci o njih ne vedó drugzega poročati, kakor o njih surovosti. — *Ruski* stric je vedno zapet do vratu; nikdo ne vé, kam da meri; le včasih se začuje od daleč žvenketanje britke sabljice. — V *Lisabonu* na Portugalskem je umrl kralj, naslednik mu je njegov sin Karlos. — Knez Ferdinand, ki je baje dolgo po svetu iskal neveste in denarja, vrnil se je v *Bolgarijo* ter sam odprl občno sobranje poslancev. — Iz *Črne gore* se vsled pomanjkanja cele družine selijo v Srbijo, od nas pa v daljno Ameriko.

Kaj je novega po Slovenskem?

Ljubljana. (Slovenci in „Slov. Narod“). V zadnjih letih je časnik „Slov. Narod“ zopet tako globoko zabredel, da dalje skoro ne more; pokazal je, kader le more, kako sovraži vse, kar je katoliškega; patroni „Narodovi“ zaničujejo vero svoje matere in ljubše so jim tuje krive vere; papež, škofje, duhovni pri njih ne najdejo milosti; list laže, obrekuje, tolče na vse strani, kakor da je obdivjal; katoliški shodi so mu brez pomena; verska šola nesreča za slovensko ljudstvo itd. prepir to je njegovo veselje. Cesar pa „Narod“ ne zmore, temu pomore gnjus „Brus“, list, ki dela največjo sramoto Slovencem; ta list je „Na-

rodov“ kanal, kar v „Narod“ ne gre zaradi prevelike umazanosti, spravijo pa v „Brusa“ vse po receptu mladočeških kričočev, katerega je vdomačil med nami zastopnik banke „Slavije“ g. Ivan Hribar.

Pošteni listi in ljudje so dolgo časa molčali, potem prijateljsko opominjali, a vse je bob ob steno; list je teden za tednom postajal drznejši. Ni čuda, da so škofje naročili vernikom, naj ga ne beró in ne naročajo.

Kdo pa je kriv, da si upa „Narod“ take reči trositi med ljudi?

Pred vsem tisti, ki list plačujejo, beró in molčé. To je napačna popustljivost, tak strah ne velja. List,

Tako se je zgodilo tudi pri tej priliki. Zgodaj v jutro prihodnjega dne imela sta oficirja rešiti svojo čast(?) pri dvoboju v gozdiču ne daleč od vojašnice. Treba pa je bilo za-nja in za sekundanta dovoljenja izprositi pri stotniku, da jih oprostí jutranje službe. — Stotniku natanko naznanijo, kaj se je zgodilo in prosijo oproščenja od službe za ta čas. Stotnik mirno posluša; ko pa dokončajo svoje poročilo, skoči pokoneu, zaleti se proti vojakom ter zakriči: „Gospodje, kaj ste otroci, ka-li?“

Nam so se čudne zdele te besede, ob takih prilikah pri vojakih nenavadne.

„Gospod stotnik,“ drzne slednjič eden izmed nas spregovoriti, „mi vas ne razumemo“.

„Kaj?“ zavpije stotnik Hermelj, „vi me ne razumete, saj govorim vendar z vami v domačem jeziku. Ali ste ob pamet? Za kazen morate osem dnuj ostati doma.“

Nikoli še nisem videl, da bi bil stotnik tako razburjen, tekal je po sobi gori in doli, kakor bi bil znorel in ni se mogel pomiriti. Mi ga nismo upali še dalje dražiti z vprašanji, zato smo mirni stali [radovedni, kako se bo razvila vsa stvar. —

Na enkrat, kakor bi se ne bilo nič zgodilo, zasmaja se stotnik, vzame cel snopič smodek, položi jih na mizo, zraven pa čašo vina.

„Sédite, gospodje in poslušajte,“ pravi stotnik z mehkim glasom, kakoršnega od njega slišati nismo bili vajeni:

„Pred desetimi leti je bil naš polk v mestu N. Imel sem tedaj tovariša in posebnega prijatelja, s katerim sva bila razen v službi, vedno skupaj; bil je oficir, kakih deset let mlajši od mene, nadarjen gospod, katerega je čakala lepa prihodnjost. Ludovik — tako mu je bilo ime — je bil brez premoženja in se je poročil z ženo, ki tudi ni bila bogata; pa bila je gospa njegova blaga, lepa, krotka; milijoni bi ne bili povečali nje cene. Večkrat sem zahajal k njima na dom. Ko sem se ob takih prilikah pri njih veselo in prijazno zabaval, ko sem gledal svojega tovariša, s koliko ljubeznijo in vdanostjo se ga oklepata žena in hčerka njegova, tedaj bi ga bil skoraj zavidal in zeló otožno se mi je zdelo moje samotarsko življenje.“

Prijatelj moj, razen na sprehod, ni zahajal nikamor; družčina ga ni vabila, imel je najprijet-

ki gujusi domačo vero in poštenje, ne zasluži, da bi ga podpirali. Torej „Domoljub“ ponavlja: Kdor je veren katolik, ne sme lista podpirati, tudi z molčanjem ne.

Kdo pa piše v „Narod“, kdo dovoljuje, da „Narod“ tako piše. Zeló se namreč moti, ako kdo meni, da posvetni slovenski domoljubi vsi tako mislijo; kar je modrih in previdnih, vsi so se večinoma listu odtegnili, žal, da jim manjka poguma, to tudi očitno spoznati. Kdo je sedaj odločen pri „Narodu“? To je štiriperesna detelja: Tavčar, Hribar, Vošnjak, Železnikar.

Dr. Tavčarja obžalujemo, ako méni, da bo tako pisanje kaj pripomoglo, da Slovenci na zunaj tem odločneje zastopajo svoje zahteve. Tako pisarjenje, kakoršno dopušča dr. Tavčar kot načelnik „Narodne tiskarne“ mora vzbujati nasprotje pri pošteno in verno mislečih rodoljubih, ki se morajo temu ustavljati po svojem prepričanju in po svoji vesti. Vemo, da ima dr. Tavčar važno besedo pri svojih somišljenikih in zato tem bolj milujemo njegovo postopanje.

G. Ivan Hribar je agent in zastopnik banke „Slavije“, ima kot tak več tisoč gold. na leto plače, in ker se njemu dobro godi, méni, da se tudi našemu revnemu ljudstvu, in zato ž njim dela poskuse, kakor jih vidi med bogatimi brati na Češkem. Ne pomisli pa, da je med bogatinom in revežem razloček, kakor noč in dan.

Omenim le dragi vodovod; ni še stekla voda po cevih, že je napovedan občutljiv davek za 40 let in

nejšo doma in po igri se mu tudi ni zdehalo, ker je imel doma najkratkočasnejšo zabavo. — Nekega dne vendar, ko je prišel general nadzorovat polk, je bil tudi Ludovik z drugimi oficirji pri skupnem kosilu. Živel pa je tedaj pri polku častnik, ki je bil zaradi svoje odurnosti in surovosti še vedno častnik, da-si so bili njegovi vrstniki že nadčastniki in stotniki, med njimi tudi Ludovik, moj prijatelj. Zaradi tega je bil oni oficir v družbi zeló zbadljiv in posebno rad je dražil in hujskal mojega prijatelja. Ludovik ga je dobro poznal; ni se dosti zánj menil in zato je bilo večjidel zbadanje častnikovo brezvspešno. Ta večer pa pri odhodu je brez vzroka proti Ludoviku govoril tako razžaljive besede, da jih pred vami tukaj ne morem ponavljati. Stal sem blizu svojega prijatelja in videl, kako je obledeval; vendar se je po zunanem kmalu zopet pomiril.“

„Gospod tovariš,“ reče Ludovik častniku brez srda, „to besedo morate preklicati.“

„To bi bilo prvokrat v mojem življenju, kar sem rekel, sem rekel in pri tem obstanem. Ako imate kaj z menoj opraviti, vedno sem pripravljen,“ kričal je prepirljivi hujskač, vesel, da je slednjič le

pritožb proti temu vse polno. Ni še to končano, že je sprožil g. Hribar misel, naj bi Ljubljana dobila električno razsvetljava; čemu neki, saj še za „lešerbe“ ne bo imela olja, ako bodo tako gospodarili, kakor hoče g. Hribar; govorilo se je o kanalizaciji, te, menimo, pač ne bo potreba; še par „Brusov“ več in posel kanalov bo najbolje izvrševan. Poglavitno pa zoper gosp. Hribarja je to, ker on z moralnim vplivom banke „Slavije“ podpira v „Narodu“ politiko, ki je nevarna za slovensko ljudstvo. Vidi se namreč iz lista, da je vse eno: „Narodova“ politika ali Hribarjeva politika. — G. Hribarju torej povemo za danes to le: Od več stranij dobil je „Domoljub“ pisma, v katerih naznanjajo rodoljubi, ki so zavarovani pri „Slaviji“, da jo bodo pustili, ker nočejo, da bi z njih žulji „Narod“ pod pokroviteljstvom zastopnika banke „Slavije“ delal za domač razpor in za verski razkol. Snujejo se po farah odbori, ki bodo nabirali po župnijah podpise zavarovancev „Slavije“ na izjavo, katero pošljejo vodstvu „Slavije“ v Prago kot vzrok, zakaj da odstopijo. „Slavija“ naj ostane zavarovalna družba, politične Hribarjeve „Slavije“ nečejo, ker je pogubna za naše ljudstvo. — Dr. Vošnjak je znana oseba, o njem ne govorimo, ker upamo, da bodo v tem oziru deželni poslanci spregovorili odločilno besedo. O g. Železnikarju, ki je nekak glavni urednik „Naroda“, omenimo, da je gnjus „Brus“ njegov list. Kakoršno drevo, tak sad. O njem dovolj, preveč besedij. Dokler bodo veljavne te razmere pri „Narodu“, zastoj je misliti na mir med Slovenci.

vzdignil Ludovika s svojim zbadanjem. — Ludovik gre iz dvorane ter mene pokliče za seboj. Jaz, zdi se mi, da sem bil še bolj raztogoten, nego on in zato mu rečem: „Prijatelj, ta se bo jutri kesal svojega govorjenja. Kaka nesramna drznost!“

„Jaz vso stvar prepustim tebi,“ reče mi prijatelj; „jutri zjutraj ob šestih naznani mi blagovoljno, kaj mi je storiti. Toda prijatelj, prosim te, da o tej zadevi ne spregovoriš nobene besede nasproti moji ženi.“

„Ko bi bil jaz hotel, z žalostjo sedaj priznam, stvar bi se bila zvršila mirnim potom. Toda jaz sem bil odločno zato, da se morata poskusiti v dvoju; kaka majhna praska, mislil sem si in stvar bo gotova; ta surovež postaja preveč drzen, treba ga je ukrotiti in moj prijatelj mu s svojo spretnostjo tega gotovo ne bo ostal dolžan. V teh tolažljivih mislih sem zaspal in mirno počival ono noč.“

Ob določeni uri sešla sva se s prijateljem v vojašnici. Bil je z vsem zadovoljen, kar sem jaz določil; doma je ženi omenil, da ima jutranjo službo, tako da je doma vse skrito ostalo. — Upam, pravi, da se pred zajutrekom vrnem, ako . . . Pri tej

zakaj prepir je, kakor se kaže, sedanjim „Narodovim“ patronom — pol življenja, kakor je našemu ljudstvu skoro dá — žalostna smrt! Razvijaj se krepko zastava prava, katero dviga katoliška Slava!

Polhov Gradec. Na sv. Uršule dan zjutraj je izstopila Gradašica iz svojih bregov in nanesa polno peska na njive in travnike; tudi je pridrla v hiše; v eno je nanesa za sedem voz peska. Leto za letom nas obiskujejo enake nesreče; ako se bo to zanaprej še ponavljalo, treba se bo izseliti marsikateremu posestniku. Revni kmet vsled mnogih nezgod skoro popolno vničen, težko čaka, kdaj bi se mu znižali davki; upamo, da bodo naši deželni poslanci, ki se pri vsaki priliki kažejo radodarne, enako radodarni v prvi vrsti do onih, ki so jih poslali v deželni zbor; trdno torej pričakujemo, da se bodo vsaj kmečki poslanci složno uprli vsaki svoti, ki bi se izdala za stvari, ki niso neobhodno potrebne. Ko smo brali v „Domoljubu“, koliko se namerava dati za gledališče, koliko po nepotrebnem za slovensko višjo dekliško šolo, ker bi jo gospe Uršulinke rade prevzele le proti neznatni odškodnini, tedaj smo rekli: Tako se torej misli delati z deželnim premoženjem in sicer v takih

razmerah, ko vsled slabih letinj, povodenj, toče in drugih nezgod boben vedno pôle okoli kmečkih posestnikov! — Zato, karkoli sklenete, gospodje poslanci, za to vas prosimo, ne pozabite, da ste voljeni od revnih davkoplačevalcev, imejte torej usmiljenje ž njimi!

Celje. (Pri porotnih sodbah) stal je krojaški pomočnik Miha Ratajec; kradel je okoli Novecerkve, Dramelj in v obližji; kakor nepopoljšljivi tat dobil je osem let hude ječe. — Pri sv. Kunigundi blizo Konjic so v krčmi Levičnikovej popivali. Jan. Kobale in Štefan Črešnjar sta se natrkana podala spat na slamo. Ko je Kobale vstal, je stopil na nogo Črešnjarju. Temu to ni bilo všeč in je tovariša začel pretepati. Sedaj je iz hiše prišel Gašpar Kobale in tudi tega je doletelo toliko, da je izgubil oko. Ker je Črešnjar v pijanosti storil tako junaštvo, obdarovali so mu zasluge s 4 mesci ostrega zapora in vsaki teden dvakrat post. — Alojzij Valnar je svojega pasterka Frica Jančarja udaril s cepmi, da je fantek umrl; zaslužil si je 7 let hude s postom poostrene ječe. — Dekla Alojzija Kerman iz Središča je svoje dete založila med drevje v ogradu; prisodili so jej tri mesece hude ječe.

Cerkev in šola.

Stanje sv. Očeta.

Slovinci smo z malo izjemo vsi udje svete katoliške cerkve, torej vsi njeni otroci; cerkev nam je

blaga mati, vidnega njenega poglavarja, rimskega papeža pa častimo, kakor svojega skupnega duhovnega očeta. — Nam torej otrokom katoliške cerkve

misli se je stresel, spomnil se je: mogoče da v dvoboju tudi umrem. Še sedaj zdi se mi da ga slišim, kako mi je naročal z resno-milim glasom: „Hermelj, ženo imam in hčerko imam in obema sem jaz edina podpora. Vendar sedaj ne morem premišljevat, ali je prav, kar nameravam sedaj storiti ali ne, in ali mi dolžnost očeta in moža naroča kaj družega. Besedo sem dal in mož-beseda ostanem, če tudi vem, da ni prav. Ako bi me zadela kaka nesreča, obljubi, da boš ti mojim krepka podpora . . .“

Molčé mu stisnem roko in skušam zakriti ginenost, ki je zavlada ob tem prizoru v mojem srcu. — Dovolite, da skrajšam svojo pripoved,“ pravi stotnik s tresočim glasom. — „Deset let je od tedaj, kar sem gledal ta prizor. In še vedno vidim svojega prijatelja, kako se mirno in srčno postavi nasproti svojemu sovražniku; še vedno mi zvené po ušesih besede njegove: „Zadet sem!“ Ni bil še mrtev, ko sem ga vlovil v svoje naročje; še je šepetal: „Moja žena . . . Berta, hčerka moja . . . O Bog . . . milost!“ Nasprotnik njegov zadel ga je v prsi. — Še je bilo mogoče duhovnu podeliti mu

sv. zakramente. Na to je kmalu umrl. Ah in jaz sem bil skoro bolj kriv njegove smrti nego on sam.

Priplazili smo se v strahu v mesto, kakor hudodelniki s svojo žrtvijo, nismo se upali nesti mrliča v njegovo stanovanje. Kako da sem naznanil žalostno novico njegovi soprogi, sam nisem vedel in še sedaj ne vem. Nesrečna žena pa me je le prehitro razumela, zgrudila se je na tla in zavpila je kakor divja nad menoj: „Vi ste ga umorili!“

Plemenito srce blage žene ni moglo prenesti toliko hudega udarca; par mesecev pozneje je nehala biti in pokopali so njeno truplo poleg trupla pokojnikovega; želela je ž njim združena biti tudi po smrti, kateremu je bila s toliko ljubeznijo vdana v življenju.

Meni pa so bile svete besede mojega prijatelja: „Bodi jima ti krepka podpora!“ Česar nisem mogel storiti ženi pokojnikovi, storil sem njenemu otroku. Spovednik, s katerim sem poravnal svoj dolg pred Bogom, mi je to naročil in sicer s popolno pravico. Ostal sem neoženjen, ker imam malo Berto, hčerko svojega prijatelja, kakor za svojo hčer in ker želim njej zapustiti vse svoje premoženje;

ne sme biti vse eno, kako da se godi našemu očetu, papežu v Rimu; zato je vsako pojasnilo v tem oziru katolikom ljubo, pa tudi koristno.

Obžalovanja vredne so razmere, v katerih je živeti sv. Očetu, razmere nedostojne namestniku božjemu, ki mu ne dovolijo, da bi prosto kakor učitelj in pastir vseh katolikov opravljal svojo imenitno in težavno službo. Najhuje je pa to, ker se od dne do dne slabšajo te razmere.

Rimski škof in papež je bil po posebni dobroti previdnosti božje več kakor tisoč let samostojen vladar; kraljeval je sicer v majhni državi, vendar ni bil podložen nobenemu svetnemu vladarju in je torej popolno prosto brez ozira na katerokoli stran vodil katoliško cerkev. — To cerkveno državico, katero so papežem drugi vladarji podarili in zapustili, ohranili so papeži do leta 1870, torej do najnovejšega časa. To leto pa je Garibaldi zasedel v imenu piemontskega kralja Rim in papežu oropal cerkveno državo. Od tedaj so se začeli posebno hudi časi za papeža, ki mora kakor jetnik živeti v svojem lastnem mestu. Italijanski kralj je sicer rekel, da je zasedel mesto v imenu vere, celo postave so izgotovili, ki bi varovale samostojnost papeževo, a te so bile večinoma prazne obljube in le na papirju. — Kdo se v dokaz temu ne spominja več silnih surovostij iz l. 1881, ko so prenašali truplo pokojnega Pija IX.? Ni veliko manjkalo in rogovileži bi bili truplo papeževo vrgli čez most v reko Tiberu. Taki dogodki jasno kažejo, kakošno prostost uživa papež v Rimu. Vrhunec zlobe

upam, da po tem potu saj nekoliko zadostujem za svojo lahkomišljenost. Rad imam malo Berto bolj nego vse na svetu, le to mi vest očita, da ne zaslužim njene ljubezni, ker sem jaz kriv prezgodnje smrti nje očeta in matere.

To, gospodje moji, so strašni nasledki lahkomiselnih dvobojev, kjer človek pogosto v svojem razžaljenem napuhu tako neskončno gorje priklíče na-sé in na svoje, kjer pozabi vseh svojih dolžnostij do cesarja in do svojih in služi le slepi strasti. — Sedaj bote razumeli, zakaj bodete svojemu stotniku napravili veliko veselje, ako ta prepír z lepa poravnata brez dvoboja." — Povest stotnikova je nam vsem segla do živega in resnih obrazov smo se z zahvalo ločili od svojega stotnika — očeta. Pristaviti mi je še, da se je zadeva med častnikoma poravnala mirnim potom brez dvoboja; in da bi se tudi prepíri med slovensko mladino poravnavali brez pretefov in pobojev, kakor bi bilo v čast in srečo slovenskim deželam, s to željo sklenemo stotnikovo povest.

pa so dosegli sovražniki svete cerkve z Jordano Brunovo slavnostjo, ko so na binkoštni praznik l. l. v zaničevanju cerkve in papeža slavili razuzdanega brezverca s satanovimi zastavami. Nevarnost za sv. Očeta je sedaj tako velika, da se po lastnih besedah sv. Oče bojé celo za svoje življenje.

Kako prav je torej bilo, da so se v teh žalostnih razmerah škofje po vsem katoliškem svetu odločili uvesti spravne daritve, ki so se, kakor slišimo, posebno veličastno obhajale tudi po Slovenskem; vzlasti je bilo lepo videti, ko so verniki v tako obilem številu pristopali k sv. obhajilu ter s tem slovesno in očitno oporekali ostudnostim, ki so se zadnji čas vršile na svetem mestu. Ta slovesnost je zopet zgovorna priča, da bodo tudi pri nas sovražniki katol. cerkve imeli še posla dovolj, predno se naš narod odtuji namestniku Kristusovemu v Rimu. — Bog daj našemu ljudstvu vneto delujočih in brezmadežno živečih pastirjev prav mnogo, in narod bo vspešno kljuboval vsem viharjem.

Dr. Napotnik — knezoškof lavantinski.

Imenovanje novega škofa se po raznih državah vrši na razni način. V našem cesarstvu je tako-le: Nadškofa v Solnogradu in pa nadškofa v Olomuecu izbere dotični kapitul, t. j. tamošnji kanoniki; škofa v Mariboru in onega v Gradcu imenuje nadškof Solnograjski; škofa v Celovecu prvič in drugič svetli cesar vsled posebne od papeža podeljene predpravice predloži nadškofu v Solnogradu, tretjokrat pa škofa za Celovec izvoli nadškof sam; vse ostale nadškofe in škofe imenuje svetli cesar na podlagi pogodbe s papežem (člen 19) tako, da vladar prvlje za sovet povpraša vsaj sosednje škofe. In da novoizvoljeni škof zamore posvečen biti ter nastopiti službo, mora volitev biti potrjena ali odobrena od svetega očeta.

Škofovine imajo svoje ime navadno od kraja, kjer je sedež škofu. Tako n. pr. „ljubljska škofovina“, ker knezoškof biva v Ljubljani. Škofovina na Koroškem imenuje se „Krška“, ker so ob svojem času škofje bivali v kraju po imenu Krka ob vodi, ki se zove Krka. Škofovina Graška imenuje se „Sekovska“, ker so škofje bivali v Sekavi na Gornjem Štajarskem. Odtod se je v Gradec preselil knezoškof Adam grof Arko, ki je škofovino vladal leta 1780 do 1802. Sedanji škof so po vrsti peti, ki prebivajo v Gradcu. Podobno velja gledé škofovine Mariborske. Ona se imenuje „labodska“ ali „lavantska“. Sedež škofu bil je sprva na Koroškem pri sv. Andreju. Tam mimo teče voda Laboda ali, kakor tudi pravijo, Lavant. Od tega je dotična okolica dobila ime labodska ali lavantska dolina, in ker se je škofovina raztezala ob labodski dolini na južni del Štajara, vsled tega so jo začeli imenovati „labodsko“ škof-

vino. Leta 1859 so pa škofovino razdelili tako, da je cela dežela Koroška pripadla knezoškofu v Celovec, na Stajarskem so večinoma nemški del dežele izročili knezoškofu v Gradcu, a brez malega ves slovenski del pripadel je knezoškofu labodskemu, in sedež totemu je od tistega leta v Mariboru, ne več pri sv. Andreju v labodskeji dolini, toda imena spremenili niso, ostalo je ime: knezoškof labodski, škofovina „labodska“ ali „lavantska“ ali „lavantinska“.

Knezoškofovsko stolica labodska v Mariboru je postala prazna. Isto je sedaj po postavnem potu zasedel prečastiti gospod dr. Mihajel Nápotnik. Vrli in učeni novoimenovani knezoškof je luč sveta zagledal dné 20. septembra 1850 v kmetskeji hiši na Tépanjskem vrhu pri Konjicah. V ravnokar imenovanem trgu obiskoval je male šole, gimnazijo ali latinske šole pa v Celji. Predno se je tukaj poslovil, postal je vojak. Vojaška postava dijakom ali „študentom“ iz sedmega in osmega razreda dovoljuje polajšavo, da pod puško smejo služiti samo jedno leto, ne tri, pa le v slučaju, ako se za vojaštvo oglašijo prostovoljno, sami radi. Takim vojakom pravimo: jednoletni prostovoljci. Te polajšave se je poslužil tudi dijak g. Nápotnik. Vojaško suknjo so mu oblekli v Celovecu. Ali tukajšnja vojaška gosposka si je neko zadevo razlagala krivo in je nekoliko dijakov-prostovoljcev uvrstila med one mladeniče, ki morajo služiti po tri leta. Vojaki-prostovoljci so se zavoljo takega ravnanja pritožili pri višji oblasti vojaški in so našli tam za sebe prijazno razsodbo ter so po malone šestmesečneji pravdi prišli ua zaželjeni kraj, v Gradec. Opravičena pritožba še ni bila rešena. a g. Nápotnik si je že bil zaslužil „zvezde“ za ovratnik. Prostovoljci pa, če avanzirajo, kot sarže ne dobivajo toliko krajcarjev na dan, kakor drugi vojaki. Sedaj so pri vojaškeji gosposki v Gradcu začeli dvomiti, da-li bi g. Nápotnikove zvezde postavno veljale toliko, kakor pri prostovoljcih, ali pa, kakor one pri drugih šaržah. V tem obziru so povprašali vojnega ministra in ta je odgovoril: Ko je vojak Nápotnik dobil svezde, ste ga imeli kakor vojaka za tri leta, in kar si je kot takšen zaslužil, to mu ostane ter mu gre na dan tudi število krajcarjev dotičnim šaržam primerno. V imenovanem mestu je avanziral do časti „feldvebeljna“, ali število krajcarjev se ni vzvišalo. Vojaški predniki so marljivemu podložniku prigovarjali, naj še napravi skušnjo za častnika ali „oficirja“, toda vbogati jih ni maral iz tega vzroka, ker bi v obziru na takratnje razmere težko postal duhovnik. Škofje so namreč za vsakega vojaka, ki bi želel biti duhovnik, morali svetlega cesarja prositi posebič za dovoljenje, da bi ob času vojske in druge vojne potrebe smel služiti kot vojaški duhovnik. A take prošnje vzlasti gledé častnikov vo-

jaškim gosposkam, kar je pač umljivo, niso bile všeč in toraj tudi sitnobe za škofe. Še le čez štiri leta pozneje je državni zbor dotično ostro postavo spremenil tako, da danes tudi mlad vojak lahko postane duhovnik, da škofje zamorejo brez straha za duhovniško čast vojakom deliti zakrament svetega Reda. Meseca oktobra 1872 je g. Nápotnik vstopil v Mariboru v bogoslovnico, v šolo, kjer se mladi ljudje pripravljajo za duhovniško službo. Dné 25. julija 1875 postal je mašnik še vsled prošnje do cesarja ter je novo sv. mašo popeval v Konjicah dné 15. avgusta. Šolske nauke končal je leta 1876 ter je od 1. avgusta do 30. septembra služboval kot kapelan v Vojniku. In da se v bogoslovnih naukih še temeljitejše izuri, podal se je na Dunaj v višje vzgovališče za duhovnike. Ob tem času so pa naši vojaki morali v Bosno in Hercegovino. Tudi g. Nápotnik bil je poklican tje kot vojaški kapelan, onde si je zaslužil zlat križec. Ko je tamošnja rabuka prenehala, vrnil se je na Dunaj ter nadaljeval v naukih. Dné 19. novembra 1880 je napravil zadnjo skušnjo in ob enem dosegel čast doktorja bogoslovja ali, kakor nekateri pravijo, sv. pisma. Domu prišedši je kapelanoval v Sevnici ob Savi, a dné 22. januarija poklicali so ga za kapelana in kateketa v Mariboru, in še istega leta dné 27. septembra imenovali so ga za profesorja v bogoslovnici, kjer je mladim gospodom, ki se pripravljajo za duhovniški stan, razlagal cerkveno zgodovino in cerkveno pravo pa modroslovje.

V rečenem zavodu duhovniškem na Dunaji je mil. g. dr. Kulavie bil ravnatelj ali direktor. Ta je kakor duhovnik škofovine Ljubljanske dobil izpraznjeno mesto kanonika v Ljubljani. Temu gospodu kot naslednika so svetli cesar dné 11. aprila 1885 imenovali veleučenegega gosp. prof. dr. Nápotnika. S to častjo v zvezi je tudi služba e. kr. dvornega kapelana. Cesarska rodovina ima za sebe posebno faro, farani njeni so posamezni udje hiše vladarjeve. Farno cerkev imajo na Dunaji in se zove „dvorna“ ali cesarska farna cerkev. Tukaj biva cesarski dvorni župnik, temu pomagajo štirje e. kr. dvorni kapelani. Ti gospodje so za cesarsko faro to, kar župniki in kapelani po drugih farah: pridigajo, mašujejo, sv. zakramente delijo itd. Knezoškof v Solnogradu, prevzvišeni g. dr. Eder, so s podpisom dné 8. oktobra letos prečastitegega gospoda ravnatelja in e. kr. dvornega kapelana dr. Nápotnika imenovali za knezoškofa lavantskega, a posvetili so ga v Solnogradu dné 27. oktobra.

Novi škof lavantski je slovenskemu ljudstvu znan, če ne povsod osebno, a zato bolje kakor pisatelj. Življenje in trpljenje avstrijskih vojakov v Bosni in Hercegovini opisal je v časniku „Slovenski

Gospodar"; izmed številnih drugih spisov je najobsežnejši tisti, ki je lani izšel v posebnej knjigi in opisuje življenje sv. Viktorina, škofa in mučenca v Ptujih ob Dravi. In kakor podoba kaže, to so verniki škofovine lavantske radostno vsprejeli naznanilo, ki je razglaševalo, da je prečast. gosp. dr. Nápotnik postal knezoškof v Mariboru. Ljubi Bog ohrani ga mnoga leta Sebi v čast in vernikom v blagor!

D—n.

Krščanski detoljub.

List za krščansko vzgojo in rešitev mladine. — Tega zelo koristnega lista izšel je 3. zvezek s 3. priložnostjo: Angelček 3. zvezek. — Kakor vselej ima tudi ta zvezek polno lepe raznovrstne, kratkočasne in poučne stvarine. Da bo ta list tem večje koristi, naj bi — po nasvetu učitelja Štajarskega — v vsaki duhovniški ali občinski gg. župniki, kateheti in učitelji priporočali in naročali ter mladini ali starišem za male krajevarje dajali te koristne spise; vzlasti bi bilo želeli delavnih poverjenikov po župnijah, da bi društvo katoliških detoljubov, tem boljših in več spisov izdajalo in poleg tega tudi še gmotno podpiralo ubogo mladino.

Nedeljske obrtnijske šole.

V češkem deželnem zboru je poslanec dr. Engel predlagal, naj se v obrtnih šolah nedeljski pouk, ki se vrši dopoldne, preloži na drug čas in sicer zato, ker učenci rokodelski in obrtnijski ne morejo lahko v cerkev k sv. maši. Tudi v Ljubljani morajo rokodelski vajenci v nedeljo dopoldne sedeti po tri ure v šoli ter se s tem izgovarjajo, da k maši ne morejo. „Domoljub“ je to že omenjal in prosil, da bi se oskrbel rokodelskim vajencem pouk v krščanskem nauku, in skupna nedeljska služba božja. Sedaj pa še ni nobenega znamenja, da bi se kedo zato kaj brigal. „Domoljub“ torej zopet prosi postavno oblastvo, naj v tem oziru kaj stori v prosepah versko-nravne vzgoje rokodelsko-obrtne mladine. Stavite jezove proti rastoči povodnji ob pravem času in na pravem kraju!

Duhovniške premembe v goriški nadškofiji. Kot vikar pride v Kal č. g. Fr. Kofol, kapelan v Kanalu; na njegovo mesto pride č. g. Moškat iz Bolca. — Doktorjem bogoslovja je bil na graškem vseučilišču promoviran č. g. K. Baubela, vikar prvostolne cerkve v Gorici. — Župniški izpit so delali od 8. do 10. t. m. č. g.: Fr. Cleri, katehet v Gorici; Barban Maran, duhovniški pomočnik v Romansu in Got. Pavletič, duh. pomočnik v Kojškem.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Opravila

kmetovalca, sadjarja in čebelarja v posameznih mesecih.

Listopad ali november.

Na dvoru. Drva za zimo se pripravljajo. Tudi kislo zelje se spravi v kadi. Jabelka se prebirajo, kleti in shrambe prezračijo.

Na polji. V lepem vremenu se vozi gnoj in orje se praha za pomladansko setev. Travniki naj se gnojé in v toplih dnevih namakajo.

V drevesnici in na vrtu. Drevesa naj se snažijo in gnojijo. Obvežejo naj se s trnjem ali brinjem, da se obvarujejo pred zajci. Tudi za obrezovanje dreves je sedaj pripraven čas. Okoli dreves naj se naloži gnoj, listja ali čeresla, da se obvarujejo zmrzline. Živa meja naj se sadi in jame za pomladanje presajanje dreves naj se izkopljejo.

V čebelnjaku (za november in december). Poglavitna skrb čebelarja je, čebelam čez zimo dobro postreči, da zavoljo mraza, lakote, mišij in mokrote škode ne trpé ali celó ne poginejo. Odeni je dobro s pezdijem in mahom in tudi žrela nekoliko zamaši in zmanjšaj. Marsikateri panj, če ravno ima dosti strdi, vendar lakote pogine, ker se čebele, ko so strd v svojem zimskem gnezdu povžile, — radi mraza

ne morejo drugam presesti; posebno se to rado zgodi pri takih panjih, ki imajo satovje mesto po dolgem, počez nastavljeno. Pa tudi taki panji, ki imajo sicer dosti strdi pa malo čebel, radi zmrznejo — treba je tedaj takim čebel dodati. Najbolje za čebele je tako prebivališče, ki se dá dobro zapreti — da solnce panjev po novopadlem snegu ne obseva in da tudi tatje do njih priti ne morejo. Če takega čebelnjaka nimaš, deni je koncem novembra v sobo, katera ima okna zagrnena — sevéda jo moreš potem pogosto prezračiti.

Črni svilnati robci operó se najbolje v čajevi vodi. V ta namen se že rabljeni čajevi listi zberó in posušé. Pridene se še nekoliko svežega čaja in vse to skupaj se izkuha. Ko so robci oprani, se splahnejo v žganju, v katerem je raztopljenega nekoliko sladkorja, ter se denejo sušit. Ko so skoraj suhi, se zmongajo in zlikajo.

Madeži od sadja se spravijo iz belega perila, če se kane na madež nekaj kapljic limoninega soka, na kar se precej izpere z mehko vodo. — Odstranijo se tudi, če se obrabijo s špiritom. Drug pripomoček je, da se omadeževani deli namakajo nekaj ur v mleku, potem pa se izperó z mlačno vodo in milom (čajfo).

Velikost nojevih ali štrusovih jajec.

Nekdo, ki je imel čas in priliko, primerjal je jajca afrikanskega noja (štrausa) z jajci družih ptic. Prepričal se je, da počez drži jedno jajce toliko, kot 26 srednje velikih kokošnih jajec. Če primerjamo s tem velikanskim ptičem, ki postane lahko tudi človeku nevaren, našega najmanjšega ptička palčka ali stržka, najdemo velikansk razloček glede velikosti jajec. Če bi hoteli namreč prazno lupino nojevega jajca napolniti s palčkovimi jajci, bi ne potrebovali za to nič manj, kot okroglo 3800 palčkovih jajec. Če vzamemo, da ima vsako gnjezdice palčkovo po osem jajec, bi morali oropati 475 palčkovih gnjezd, da bi eno samo nojevo jajce napolnili. Če bi pa hoteli jedno nojevo jajce napolniti s kolibrijevimi jajci, potrebovali bi jih 10.000. Ako je jajce tako velikansko, se naše gospodinje pač ne bodo čudile, če jim povemo, da ne zadostuje izmoliti le jeden

„oče naš“ pri njegovem kuhanji; celo uro se mora kuhati, predno se hoče kot kuhano na mizo postaviti. Tri milimetre debela lupina se navadno prereže z žagico in z nožem prekolje. Beljak kuhanih nojevih jajec je zelenkaste barve, po okusu pa se dá najbolje primerjati z jajci divjih rac.

Mazilo za konjsko oprego. Raztopi pri slabem ognju tri dele ribje masti in jeden del rumenega voska, dobro mešaj in potem postavi na hladno. Vosek napravi majhne kepice in vzame v sé ribje masti. Ko je ta zmes popolno hladna, jo dobro pregnjeti, da nobena kepica ne ostane. Predno to mazilo rabiš, konjsko oprego (gešir) snažno omij, najbolje s toplo vodo, da se potne luknjice v usnji razširijo. Ko se oprava osuši, jo z mazilom dobro namaži; vosek bode luknjice zaprl in usnje varoval nesnage in vode. Nesnaga se nekoliko lažje omije, kot sicer.

Razne vesti.

(Knjige družbe sv. Mohorja) so došle v Ljubljano. Kolikor smo jih mogli pregledati v naglici, ker odbor jih „Domoljubu“ ni poslal v poročilo, so tudi letošnje knjige zelo lepe ter bodo udje dobivali v njih polno poučnega in kratkočasnega berila. — Želeti je, da naj udje precej prinesó naročnino za prihodnje leto, ko pridejo bukve iskat k poverjenikom.

(Mrtvega našli) so Sebastijana Planjšeka na cesti blizu Najšperga pri Ptujih; sodi se, da ga je nekdo oropal.

(Za smrt napila) se je strupa deklina Uršula Krajnc pri sv. Rozaliji na Štajerskem.

(S stolom po glavi) udaril in usmrtil je posestnika Pušeca hlapec Kaligar v Rupniku.

(V Solnogradu) je pri posvečevanju novega knezoškofa Mariborskega prišlo 16 duhovnikov s Štajarskega, med njimi tudi gospod, kateremu je sedanji knezoškof še kot učenec v Konjicah stregel pri sv. maši. Milostljivi gospod knezoškof bo prvo sv. opravilo v Mariboru v stolnej cerkvi izvrševal, če kaj v mes ne pride, dné 17. novembra.

(Novi vremenski prerok.) V neki pratiki je brati: Ako vidiš, da gre ponoči ob dveh mož domu in veš, da doma nanj žena čaka, potem je v hiši — vihar. — Ako zvé mož za račun od obleke, katero je žena naročila brez moževe vednosti, potem je — nevihta. — Ako mož pride od dela truden domu in ne najde pripravljene večerje, ker je žena šla k sosedu vás čenčat, potem v hiši — toča bije. — Ako mož ženi obljudi, da jo bo peljal v gostilnico, a se premisli, ko je žena že napravljena, potem v hiši od besedi — dež pada. — Ako mož manj

kadi in manj pije, da bo ženi lažje kupil novo krilo, otrokom pa za Miklavža nove čevlje, potem v hiši — solnce sije.

(Posestnik menežarije) je imel med drugo zverino tudi slona, o katerem je naznanil, da zna lepo igrati na klavir. Vse je hitelo v menežarijo poslušat, kako bo slon igral na klavir. Na koncu predstave gospodar postavi pred ljudi lep klavir ter odpre pokrov. Na to pripelje slona h klavirju. Slon se spoštljivo prikloni gledalcem, vzdigne svojo nogo, da bi igral na klavir. Toda, namesto da bi igral, začne zoperno kričati, tako, da so se ustrašili gledalci. Gospodar pa stopi pred gledalce ter jim reče: „Nič se ne bojte. Precej vam povem, zakaj danes slon ne more igrati na tem klavirju. Revež je zagledal na tistih zobeh svoje pokojne matere in je začel od žalosti jokati; žalostnega pa igra ne veseli, torej ne zamerite, slon danes ne bo igral na klavir. Gledalci so se smejali, ko so odšli. Gospodar pa še bolj, ko je prešteval denar za vstopnice.

(Reki.) Previdnost, mati modrosti, ima mnogo pasterk, katerih se nam je varovati; ti so: nedoločnost, slabost, bojazen, dvom. Kdor nezasluzeno hvali, dela ponarejen denar.

(Kdaj se ljudje zelo motijo.) Ljudje se motijo, ako mislijo, da je človek toliko bolj zdrav in močan, kolikor več in boljšega pojé. — Ako o polnoči spat gredó in z zorom vstajajo ter pri tem mislijo, kolikor ur so spanju vkrali, toliko so jih pridobili. — Ako mislijo, da je najmanjša, najbolj temna in mokrotna soba najpripravnejša za spalno sobo. — Ako hitro jedó, kakor bi šlo za stavo, ali če še jedó,

ko so že popolno siti. — Ako mislijo, da otroci lahko ravno toliko storé, kakor odrasčeni, ali pa, da bodo toliko več znali, kolikor dlje bodo sedeli pri knjigah. — Ako mislijo, da imajo za bridkosti življenja kako drugo mazilo, kakor — potrpljenje.

(**Materam za otroke.**) Umivaj pridno otroke z mrzlo vodo, s tem telo utrjuješ in vsaka sapa ne škoduje otroku. Obleka otrokova naj ni pretežka; glava naj bo odkrita; vrat naj bo prost, ne rut odevati otroku okrog vratu, s tem si najložje nakoplje vratno bolezen. Hrano dajaj otrokam krepko, zadosti in o gotovih časih. Zvečer naj otroci zgodaj večerjajo in bolj malo. Sladčice ne tlači otrokom v usta, spridijo si zobe in želodec; pijača je za otroka strup, naj je vino, pivo ali žganje; sadje, mleko, to je za otroke. Navadi otroka, da jedila dobro prežveči v ustih in da prehitro ter požrešno ne uživa jedi. Bolj, ko za telo, skrbi pa za nedolžne duše svojih otrok!

(**Kardinal v zadregi.**) Iz življenja nedavno umrlega kardinala Martinelli-ja pripovedujejo to-le dogodbo: L. 1881 je kardinal po abruških hribih, kjer se je raztezala njegova škofija, obiskoval cerkve in delil sv. birmo. Ker so pota ondi zelo slaba, zato je kardinal večinoma jahal na konju, ki si ga je izposodil v hribih pri nekem kmetu. Neki dan se na potu začuje glas vojaške trombente; precej začne konj vihati svoje ušesi in semtertje otesati. Glas je bil vedno bližje in kmalu je kardinal zagledal nekaj laških vojakov. Kardinal ni mogel ukrotiti konja, ki je bil nekdanj vojašk ter je dobro poznal glasove; v najhitrejšem diru se zaleti konj proti vojakom, jih kmalu dohiti in ponosno je pred njimi prvi v vrsti; gotovo se je spominjal svojih nekdanjih dnij, ko je tako moško v prvi vrsti nosil kakega oficirja. Lahko si mislimo, v kaki zadregi je bil kardinal, ki je bil za nekaj časa poveljnik vojakov italijanskega kralja. Pravijo, da so se v Vatikanu, kjer stanuje papež, pa tudi v Kvirinalu, kjer stanuje kralj, prav veselo smejali, ko so zvedeli, kaka neprilika se je dogodila kardinalu Martinelli-ju na potovanju, češ: vojak, pa tudi konj njegov ne pozabi nikoli svojega vojaškega življenja.

(**Plavajoča kokoš.**) Zanimivo je bilo videti, kako je zadnje dni tu v Ljubljani neka kokoš čvrsto Ljubljaničo preplavala. Zletela je precej daleč od kraja po zraku, in ko je pala v vodo, je še nekaj časa glasno kokodakaje rfolala s perutami, a ko so se ji peruti popolnoma premočile, jih ni mogla več iz vode vzdigniti ter si je morala pomagati edino le z nogami. Vendar je srečno, čeprav vsa premočena prišla na drugi breg.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 21. novembra.

Izurjen mlinar

vsprejme se takoj ali ob novem letu.

Natančneje se izve pri **Jožefu Povžetu**, posestniku v Sušji pri Ribnici. (1)

Na najnovejši in najboljši način
umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živeca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckega (čevljarskega) mostu,
I. nadstropje. (2)

Gosp. G. PICCOLI-ju,

lekarnarju v Ljubljani.

Vinice na Podenskem, dne
12. jan. 1888.
Blazovolite mi poslati dvanajst
steklene Vase **osonce za
želodec.**
Pohvalno omenjam, da je bila
taka lani poslanih 36 steklene
izvirna. Bolniki raznih vrst so
vzimali esenco z najboljšim uspe-
hom. Neka bolnica je bila že za
smrt bolna, vsi so mislili, da mora
v malo vrah umreti; toda komaj
je zavzela nekoliko kapljic esence,
je že otravala in čez nekoliko ur
popolnoma ozdravela — med tem,
da je bila poprej več dni že skoraj
na smrti posejli. Esenca se tedaj
zavadi njegega izvrsnega vpliva
sama najbolje priporočuje.
Z odličnim spoštovanjem
(10) **Jurij König,** župnik.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in naplsov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

na Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano resno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupece so **oljnate barve
v ploščevinastih puščah** (Blehbüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah. (16)

Cenike na zahtevanje.

**Zelo
koristne
in jako
praktične**

za vse stanove itd. itd. so sledeče stvari: blagajnice varne proti ognju in vlamu, kasete, gepli, mlatilnice in rezilnice krme, vinske in sadne stiskalnice, grozdni obirači, trijeri in čistilnice, ročni mlini in mlini za debelo moko, sesalke, plugi, kopirne stiskalnice, stroji za rezanje mesa in za vrtanje, stroj za ropkanje turšice in stroji za rezanje repe, dalje šivalni stroji, otročji vozovi, perilni in ovijalni stroji (patent Strakosch & Boner) itd. itd.

Te in druge predmete najboljšega izdelka ima vedno po jako nizkih tovarniških cenah v največji izberi v zalogi

Fran Detter v Ljubljani

nasproti železnemu mostu, Stari trg št. 1

(8-7)

Katoliška Tiskarna

v Ljubljani, Valvazorjev Trg št. 5

se priporoča preč. duhovščini, društvom, trgovcem, občinskim uradom in slav. občinstvu za vsakovrstna v tiskarsko stroko spadajoča naročila.

50% prihranitev goriva (jamčeno).

Izključno e. kr. privilegovane

lončene peči

z združeno zračno kurjavo

patent Lerch & Seidl,

elegantne in po ceni, kakor vse vrste peči s slepicami, od najpreprostejših do najelegantnejših, priporoča najstarša in največja

**tovarna za peči in lončene izdelke
na Kranjskem**

Avgust Drelse

v Ljubljani.

(41-41)

Pri razstavah mnogokrat odlikovan.

Pri razstavah mnogokrat odlikovan.

Deželna lekarna
Ludovika

v LJUBLJANI,

priporoča prečast. gospodom du-
poskušena in po najboljših pred-

pri „Mariji Pomagaj“
Grečelna

Mestni trg št. 11,

hovnikom in p. n. občinstvu svoja
pisih pripravljena zdravila, kot:

Angleški čudoviti balzam, 1 stekl. 10 kr., duc.
1 gold., 5 duc. 4 gold.

Aromatični tobačni prašek, glavo krepčajoče
sredstvo. 1 stekl. 20 kr., duc. 2 gold.

Bastlerjeve kapljice zoper kolero, občno znano
braniło proti koleri, kolerinu in koliki. Stekl. 35 kr.

Cvet zoper gušo in napeti vrat. Stekl. 20 kr.,
duc. 2 gold.

Cvet zoper luskinе, najboljšje sredstvo za odstra-
njenje sitnih luskin na glavi, ki so tolikrat vzrok plekam.
Cena z navodilom rabe 80 kr.

Cvet zoper protin in revmatizem za odpravo
vsakovrstnih bolečin, bodisi akutnih ali kroničnih. Cena
steklenici 50 kr. duc. 5 gold.

Dorševo ribje olje najboljšje baže, katero jedino
zapisujejo zdravniki proti kašlju, škrofeljnóm itd. Mala
stekl. 50 kr., velika 90 kr.

Elizabetna ustna voda, Stekl. 50 kr.

Frauceva zdravilna esenca, proti boleznim v že-
lodei in na jetrih, mrzlici itd. Stekl. 10 kr., duc. 1 gold.,
5 duc. 4 gold.

Francosko žganje s soljo ali brez soli v steklenicah
po 20, 50 kr. in 1 gold.

Grenko, tudi želodec krepčujoče vino, iz naj-
zdravilnejših gorenjskih rastlin. Steklenica, ki drži pol
litra, z navodilom rabe 80 kr.

Horstova voda za oči proti unetim očem, njih
kataralčnim afekcijam. Cena stekl. 50 kr., duc. 3 gl.

Kapljice za bledice, dobro sredstvo proti pomanj-
kanju krvi. Stekl. 40 kr.

Kapljice za krč, neprekosljive, 36 kr., duc. 3 gl.

Kapljice zoper mrzlice. Stekl. 30 kr., duc. 3 gold.

Kineška pomada pospešuje rast las. Lonček 50 kr.

Kri čistilne krogljice proti vsem boleznim, ki od
želodeca prihajajo. Cena škatljici 21 kr., zavitek s 6 škatl. in
navodom rabe 1 gl. 5 kr., 6 zavitkov 5 gl. 25 kr.

Kri čistilni čaj Küllnerjev. Majhen zavitek 75 kr.,
velik 1 gold. 30 kr. z navodom rabe vred

Krogljice za bledice dr. Blanda (pocukrane)
proti pomanjkanju krvi (bledici, slabosti, pešanju). Škat-
ljica velja 60 kr.

Krogljice za trakulje, gotovo sredstvo proti tra-
kulji. Cena z navodom 2 gold.

Malaga-vino najboljšje vrste za prebolele. Stekl.
1/2 litra 60 kr., 1/3 litra 1 gl. 20 kr., liter 2 gl. 20 kr.

Marijino-čeljske kapljice, slavno znano in zelo
priljubljeno zdravilo proti boleznim želodeca. Steklenica
20 kr., duc. 2 gold., 5 duc. 7 gold. 50 kr.

Maža za gušo, lonček 35 kr.

Maža za kile, za vsakovrstne tudi zastarane 1 gl.

Obliž zoper kurja očesa, Luzerjev 60 kr., ravno
tak od mene le 40 kr.

Pagliano-sirup, pravi iz Floreneje, varuj se nič-
vrednih ponaredeb, cena 1 gold.

Homeopatična lekarna.

Deželna lekarna pri „Mariji Pomagaj“ je, kakor znano, najprva in najstarejša homeopatična lekarna na
Kranjskem. Napravljajo se te zdravila iz posebne dobrote in čistote ter najtočnejše. Isto tako se dobé vsa zdravila
po receptih pripravljena, vedno sveža in najboljšje vrste. Po pošti se vsak dan dvakrat razpošilja.

Cenik pošljem, ako se naroči, gratis in franko, v katerem je še veliko več in bolj natančno popisanih zdravil.

Prosim vljudno, me p. n. občinstvu priporočati.

Z velespoštovanjem

Lud. Grečel, lekar.

Prašek za ščurke. Škatljica 30 kr.

Rudeči dunajski sok zoper kašelj. Stekl. 40 kr.

Ruska maža za ozeblino, jako dobro sredstvo.

Lonček 40 kr.

Salicilno kisl. ustna voda. Stekl. 50 kr.

Salicilno kisl. zobni prašek. Škatljica 30 kr.

Sirup iz planinskih zelišč proti kašlju, hripa-
vosti, pljučnim boleznim itd. napravljen iz pravih pla-
ninskih zelišč. Stekl. 50 kr., duc. 5 gl.

Strup za podgane, najmočnejše sredstvo. 20 kr.

Strup za stenice. Steklenica 40 kr.

Tinktura za rast las. Steklenica 60 kr.

Tinktura za kurja očesa, bradavice in trdo kožo.
Stekl. 40 kr., 1/2 duc. 2 gold.

Univerzalni jedilni prašek, izvrstno sredstvo
proti zlatej žili, slabemu želodecu, zgagi, pomanjkanju
slasti do jedij in zabasanju sploh jako priljubljen. Škat-
ljica z navodom rabe 50 kr.

Univerzalni zdravilni obliž (flajšter) zoper vsako-
vrstne rane, vnetje otekline itd. Škatljica 30 kr.

Ustna voda dr. Duflou-a iz ameriških rastlin, obra-
njuje zobe in ozdravi vsakovrstne zobne bolečine. 60 kr.

Voda za čiščenje obraza, pege, ogrce, grinte in
druge nečistosti kože. Stekl. 80 kr.

Zobne kapljice. Stekl. 10 kr., duc. 90 kr.

Zobni prašek po dr. Heiderju z dodatkom sali-
cilno-kislega natrona je jako priljubljen. Škatljica 30 kr.

Železnato kineško vino pokrepča želodec. Cena
buteli 1 gold. 20 kr.

Železnato salo iz kitovih jeter najboljšje vrste, za
krepčanje slabih otrok, katerim manjka krvi. Stekl. 60 kr.

Želodčne kapljice Marije Pomagaj. Napravljene
so iz zelišč gorenjskih, zlasti okrog Brezj pri Mariji
Pomagaj nabranih, katere imajo lastnost vsakovrstne že-
lodčne bolezní ozdraviti. Stekl. 30 kr., duc. 3 gold.

Medicinska mila, lepo dišeče pomade, lasna
olja, parfumi, itd. vedno v zalogi.

Živinska zdravila.

Homeopatične kapljice za prašiče zoper vse pra-
šičje bolezni. Stekl. 30 kr.

Prašek za prašiče po poskušnjah potrjen proti pere-
čemu ognju, vrančnemu in pljučnemu prisadu, pomanj-
kanju slasti do jedij, driski, kataru, itd. Zavitek 30 kr.

Konjski cvet za utiranje udov, trzanje, otekline,
spahnenje šipe na kolenu. Stekl. 1 gl. Liter 2 gold.

Poskušeni konjski prašek. Zoper vsakovrstne
konjske bolezni. Ako se konju vedno po malo daje tega
praška, obvaruje se ga čestokrat nalezljivim boleznim.
Zavitek 50 kr.

Poskušeni mlečni in goveji prašek. Ta prašek
je skušeno čistilo krvi ter izganja vse bolezenske snovi
iz života. Zavitek 50 kr.

Pasje krogljice proti pasjim boleznim. Škat. 50 kr.